

فعالیت بدنے و سلامت کودکان

مقدمه

بخش اصلی تحقیق به فعالیت و سلامت جوانان مربوط است. با توجه به افزایش چاقی

چشمگیر در بین کودکان و نوجوانان، فعالیت بدنی نقش مهمی در مبارزه با این مشکل

جدی دارد. از آنجا که شیوهٔ زندگی در حال تغییر است، فعالیت بدنی برای کودکان چاق باید در مکانی لذت بخش انجام شود و بتواند تجربهٔ مثبتی را برای آنان پدید آورد. تعریف فعالیت بدنی در کل حرکات بدنی را دربرمی گیرد که با انقباض ماهیچههای اسکلتی همراه است و مصرف انرژی را به نحو چشمگیری بالا میبرد. بنابراین، فعالیت بدنی اصطلاحی فراگیر است که ورزش، حرکات موزون و فعالیتهای اوقات فراغت را شامل میشود؛ در مقابل، ورزش عمدتاً برای توسعهٔ سلامتی با تناسب اندام صورت می گیرد.

مربیان تربیتبدنی در لذت بخش کردن فعالیتهای بدنی کودکان نقش مهمی دارند و میتوانند به آنها اهمیت فواید شرکت بهصورت منظم در فعالیت را بیاموزند. به این منظور باید تلاش کرد تا فعالیت بدنی را در اوقات مدرسه بالا برد و زمانهای بی حرکتی را خنثی کرد. همچنین، معلمان و دیگر مربیان حرفهای میتوانند دانش آموزان را تشویق کنند که الگوهای رفتاری فعالیت بدنی را در ساعات بیرون از مدرسه توسعه دهند.

در استرالیا، هزینههای زندگی پشت میزنشینی سالانه مبلغی نزدیک به چهارصد میلیون دلار است. نداشتن فعالیت جسمانی میان بچهها نگرانی اصلی این کشور بهشمار میآید که تقریباً به دو برابر شدن افزایش بچههای خیلی چاق در سالهای ۱۹۸۵ و ۱۹۹۵ و همچنین سه برابر شدن چاقی در همان دوره منجر شده است.

یکی از نگرانیهای اصلی درخصوص چاقی دوران کودکی، میزان پایین بودن فعالیت بدنی و تمایل به سمت عواملی است که برای سلامتی خطرناک است. فواید فعالیت بدنی در دوران بچگی بیشمارند، بهطوری که بچههایی که فعالیتبدنی دارند سلامتی بیشتری، از قبیل کمتر بودن بیماریهای قلبی و عوامل خطرناک فشار خون، اضافه وزن و کلسترول بالا دارند. از فواید

مترجم: شیما شیروانی بروجنی فوق لیسانس رفتار حرکتی از دانشگاه تهران دبیر آموزش و پرورش منطقه فلارد

فراوان فراوان بیروجنی فعالیت بدنی فعالیت بدنی فعالیت بدنی را دوران بچگی این است که فعالیت بدنی ورش منطقه فلارد می تواند بهصورت سبک زندگی بدنی در دوران بچگی در دوران نوجوانی و بزرگسالی درآید. متأسفانه، پیشرفت تکنولوژی که فرصت و اشتیاق به فعالیت بدنی را کاهش می دهد، گنجاندن سطح مناسبی از فعالیت بدنی را در زندگی یک کودک به چالش می کشاند.

کلیدواژهها: فعالیت بدنی، سلامت کودکان و مدرسه

چه مقدار فعالیت بدنی کافی است؟

از آن جا که بسیاری از کودکان داوطلبانه و مشتاقانه فعالیتبدنی دارند، مزیت فعالیت براساس مقدار فعالیتبدنی تعریف میشود. بنابراین توصیه میشود کودکان و نوجوانان

شصت دقیقه فعالیت روزانه بیشتر

از سے دقیقهٔ پیشنهادی به بزر گسالان داشته باشند. توصیههای عمومی فعالیت بدنی به بزرگسالان براساس حداقل مصرف انرژی لازم براى حفظ سلامت عمومي، آمادگی جسمانی و عمدتاً برای حفظ ســـلامت رواني اســت. به هرحال، این قضیه مهم است که بچهها و نوجوانان در تمــام امــور مربوط به فعاليت بدني سلامت و آمادگی جسمانی و روحی را تجربه کنند و این نکته فقط محدود به ورزشهای روحی یا ســلامت روانی نمىشود

موارد زیر راهکارهایی برای فعالیت بدنی برای کودکان آرائه میدهد:

۱. در مدارس ابتدایی، بچهها باید حداقل ۶۰ دقیقه یا بیشتر را به فعالیت بدنی در همه یا اکثر روزها اختصاص دهند. بچهها با شروع قرار گرفتن در سن بلوغ کم تحرکتر می شوند. بنابراین، این برنامه این مسئله را ضمانت می کند که نوجوانان با ۶۰ دقیقه ورزش در روز کم تحرکی را جبران کنند.

۲. هـر روز کـودکان باید میانگیـن ۱۰ ـ ۱۵ دقیقه درگیر فعالیت شدید باشند. فعالیت باید به صورت متناوب و با استراحت و ریکاوری مختصری صـورت پذیرد. الگوهای حرکات طبیعی کودکان شـیوهٔ متناوبی شـامل تمام فعالیتهای بیرونی است کـه با دورههای اسـتراحت و ریکاوری همراه اسـت. تحقیقات نشان میدهند که زمان دورههای فعالیت بدنی شدید، همراه با استراحت، با افزایش ترشح هورمون با رشد رابطهٔ مستقیم دارد. بـه طور میانگین زمان فعالیتبدنی بیش از ۵ دقیقه بدون اسـتراحت و ریکاوری به ندرت در میان کودکان زیر ۱۳ سـال

انجام می گیرد، چون فعالیت مربوط به کودکان مستلزم آزادشدن پراکندهٔ انرژی است لذا توصیه می شود کودکان زمان بیشتری فعالیت کنند تا این که فعالیت شدید و پیوستهای داشته باشند. جلسههای متعدد با فاصله ۳-۶ جلسه یا بیشتر در روز می تواند برای فعالیت بچههای ابتدایی کافی باشد. بعضی از این زمانها باید ۱۰-۱۵ دقیقه یا بیشتر همراه با استراحت در طول دوره طول کشد.

۳. این راهکارها برای نوجوانان نیز مشابه است. تفاوت اصلی در این است که جلسات فعالیت طولانی تری با فاصله پیشنهاد می شود. راهکارهای بیان شده: نوجوانان باید هر هفته سه جلسه یا بیشتر این فعالیتها را داشته باشند که هر جلسه ۲۰ دقیقه یا بیش تر به طول می انجامه و باید از مراحل متوسط به شدید انجام بگیرد. این دوره، زمان رشد سریع است و گواه بر این است که فعالیتهای ایروبیک و متناوب و فعالیتهای انعطافی به نوجوانان ایس اجازه را می دهد که در بین وقفههای ایروبیک استراحت کنند و شاید مهم تر از آن بهینه کردن رشد است.

یک تمرین بدنی رایج برای بزرگسالان ۱۰ هزار گام در هر روز است. فواید گام بر داشتن برای کودکان هنوز به اثبات نرسیده است، اما برای رشد مناسب هستند. آمار نشان می دهد که تغییر چشمگیری در میزان فعالیت کودکان از ۱ تا ۷ سالگی وجود ندارد، اما کودکان چاق یا خیلی چاق تعداد گامهای کمتری از کودکان با وزن مناسب دارند. با وجود شیوع جهانی چاقی، ممکن است منطقی به نظر برسد که شمار تعداد گام همانند معیاری برای سلامتی و حداقل فعالیت بدنی استاندارد برای اجتناب از چاقی مفرط استفاده شود.

آمار موجود حاکی از آن است که حداقل شـمار گامهای روزانه برای دختران و پسران بهترتیب ۱۲۰۰۰ و ۱۵۰۰۰ است. گاهی اوقات این گامها حدود ۱۲۰ دقیقه از فعالیت روزانه برای دخترها و ۱۵۰۰ دقیقه برای پسـرها زمان میبرد. راه دیگر برای در نظر گرفتن پرسـش (چهقدر فعالیت بدنی کافی است؟) یا (چه تعداد گام کافی اسـت؟) این اسـت که از گامهای سـالم استفاده شود. مثلاً اگر ما از ۲۰-۸۰ درصد گامهای جمعآوری شده از کودکان مدارس ابتدایی استرالیایی استفاده کنیم، این آمار حاکی از آن اسـت که پسـرها باید ۱۲۰۰۰–۱۷۰۰ گام و دخترها بایـد ۲۰۰۰–۱۲۰۰۰ گام در روز قرار گیرند. تفاوت میان پسرها و دخترها در گامهای پیشنهادشده به ما یادآوری میکند که چاقی به عواملی غیر از فعالیت بدنی، ژنتیک و

مدارس ابتدایی

اخیراً مطالعهای در استرالیا صورت گرفت که در آن با استفاده از قدمسنج میزان فعالیت بدنی

مصرف انرژی (کمیت و کیفیت) بستگی دارد.

در مدارس ابتدایی را اعلام کرد که حدود ۶۱ درصد از پسران و ۳۲ درصد از دختران مطابق با میزان فعالیتبدنی پیشنهاد شده برای کودکان عمل می کنند. این آمار بالغ بر حدود ۱۴۴ دقیقه از فعالیت روزانه برای پسرها و ۱۱۸ دقیقه برای دخترها بود.

نتایج مربوط به فعالیت جسسمانی با اسستفاده از گامسنج (شسمار گامها در روز) با ۷۵۸ پسسر و ۷۴۴ دختر در ۴ دبستان نشان دادند که میزان فعالیتبدنی در بین کلاس ۲-۷ کاهشی را نشسان نداد. درحقیقت، روندی افزایشی مشاهده شد. پسرها در تمامی کلاسها بهطور چشسمگیری گامهای بیشتری را در روز برمیدارند. میانگین گامها در روز برای دخترها ۹۰۰۰ و برای پسسرها ۱۱۰۰۰ است و درصد ۸۰ میانگین گامها در روز برای دخترها ۱۱۰۰۰ و برای پسرها ۱۷۰۰۰ است. در مطالعهای بیگر از ۱۱۲ کلاس در ۴ مدرسهٔ ابتدایسی ایالت ملبورن، ۵۶ کودک فعالیت پذیرفتنی داشتند. میانگین زمان صرفشده در فعالیتبدنی متوسط ۱۱۸۰ دقیقه در روز (تقریباً برابر با ۱۱۸۰۰ گام) بود و فعالیت شسدید ۱۶ دقیقه در روز، حدود ۲۰۰۰ گام گام) بود و فعالیت شدید ۱۶ دقیقه در روز، حدود ۲۰۰۰ گام

مدارس راهنمایی

در مطالعهای روی ۲۹۷ پسر، مقیاسهای گامسنج بـرای حداقل ۵ روز بیش تر از یک دورهٔ ۱۰ روزه در مجموع نشـان داد کـه میانگین گامهای روزانه خیلی گوناگون اسـت و میان ۲۰۸۰۵ کام طبقهبندی میشـوند، میانگین کلی برابـر بـا ۲۷۵۰-۱۵۵۰ گام بـود. در میـزان فعالیـت بدنـی کلاس ۸-۱۰ کاهش خاصی به چشـم میخورد. تـا کلاس ۱۰ روند

حضور دختران در همهٔ شکلهای فعالیتبدنی مثل ورزش کردن در سالهای اول دبیرستان به سرعت پایین می آید؛ بهطوری که تقریبا ۵۰ درصد از دختران ۱۰-۱۴ سال از این برنامه کناره گیری می کنند

در مدرسه صرف میکنند. بنابراین منطقی به نظر می رسد که از این مکان برای ارتقا فعالیتهای بدنی بهره بگیریم، درحالی که مدارس پایه و زمینه را برای این قبیل برنامهها فراهم می کند. با این پیشزمینه که مدارس مکان ارزشمندی برای این فعالیتها هستند، بیشتر این ا بررسیها به مدارس راهنمایی محدود شده است.

سازمان تریال که به بررسی بهداشت قلبی بزرگسالان و کودکان با هدف کاهش یا ممانعت از عوامل خطرزای ا بیماریهای قلبی میپردازد، از برنامهای ۴ بخشی شامل دورهٔ آموزش سلامت، برنامهٔ تربیتبدنی، برنامهٔ خدمات غذایی در مدارس و سیاست منع گسترش سیگار را استفاده کرد. نتایج این تحقیقات ارتقای چشمگیری را در ابعاد روانی اجتماعی افراد، از قبیل آگاهی از رژیم غذایی، تمایلات، خودکفایی و رفتار طبیعی، نشان داد بهطوری که رسیدن به شعور اجتماعی برای انتخاب غذای سالم و تقویت خودکفایی در فعالیتهای جسمانی مشاهده شد. به علاوه، این بررسی تفاوت معناداری ا بین فعالیتهای بدنی متوسط و شدید را در برنامهٔ تربیتبدنی متذكر ساخت.

در استرالیا، برنامهٔ تغذیه و فعالیت جسمانی ای که برای افراد ۱۲-۱۰ سال در نظر گرفته شد، به تغییر آگاهیها درخصوص جذب چربی و آمادگی جسمانی منجر شد.

دولت فدرال استراليا، با كمك جامعة ورزشي استراليا سعى کرد که طی برنامهای با عنوان «استرالیای فعال» به شناسایی فرصتهای مناسبی بپردازد که مدارس در این زمانها باعث گروههای ۱۲-۱۲ و ۱۹-۱۵ سـاله رقم میخورد که پسرها | ارتقا فعالیت جسمانی کودکان میشوند. برنامهٔ استرالیایی فعال با هدف برانگیختن و تحریک کردن جامعه به سمت پرداختن به فعاليت جسماني بيش تر واستفاده از تمامي فرصتها طرحريزي شد (چه در محیط خانه، محیط کار، آژانسهای دولتی و غیر دولتی و تمامی سطوح محلی، استانی و ملی). هستهٔ مرکزی این برنامـه را مدارس بهعنوان مکانی برای تشـویق بچهها به سمت بهبود سبک زندگی و سوق دادن زندگی به طرف فعالیت جسمانی بیشتر تشکیل میداد.

فعاليتهاي جسماني خارجاز ساعات مدرسه

تقریباً ۶۰ درصد استرالیاییهای ۵-۱۴ ساله در ورزشهای سازماندهی شده و فعالیتهای جسمانی شرکت میکنند. ورزشهایی که پسرها بهترتیب اولویت ترجیح می دهند، عبارتند از: فوتبال ۲۰٪، فوتبال استراليايي ۱۳٪، كريكت ۱۰٪ و كشتي ۴٪ در مقابل ورزشهایی که دختران ترجیح میدهند عبارتند

مسئلة قابل توجه اين است که نمرات دانشآموزان خیلی فعال سیر نزولی نداشت، اما در مقابل دانش آموزانے که کمترین فعالیت را داشتند تا حدی سیر نزولی داشــتند كه سطح فعاليت بدني آنها حدوداً ۱۰۰ دقیقــه در روز پایینتر از گروه دانشآموزان خیلی فعال بود. در تحقیقی، دو گروه از نوجوانان دختران، ۴ روز مورد مطالعه قرار گرفتند. گروهی مربوط به دانش آموزان کلاس ۸ و گــروه دیگــر کلاس ۱۰ بودند. مطالعه بــا ۸۰ نفر از هر گروه شــروع شد و دو ســـال بعد با ۶۳ نفر باقیمانده در کلاس ۱۰ و ۴۷ نفر در کلاس ۱۲ پایان یافت. گزارشهای خود دانشآموزان

میانگیــن ۱۴۵ دقیقه بود.

فعالیت بدنی و دختران ▶

ا ورزشهای سخت) را نشان داد.

بهطور کلی، حضور دختران در همهٔ شکلهای فعالیتبدنی مثل ورزش کردن در سالهای اول دبیرستان به ســرعت پایین میآید؛ بهطوری که تقریبــا ۵۰ درصد از دختران ۱۰-۱۴ سال از این برنامه کنارهگیری میکنند. در استرالیا، ۶۵ درصد از پسرها در مقایسه با ۵۷ درصد ا از دخترهـا در ورزش مـدارس بهصورت سازماندهیشـده، ا باشگاههای ورزشی و یا فعالیتهای بدنی شرکت دارند. به صورت پیوسته در تمامی سنین، پسرها بیشتر از دخترها در فعالیتبدنی شرکت میکنند، اما این اختلاف در ۱۱/۲ و ۱۱/۳ درصد بیش از دخترها فعالیت داشتند.

کاهش چشــمگیری را در کلاس ۸-۹-۹۱ و کلاس ۱۱-۱۲ در

شرکت در فعالیتبدنی متوسط و شدید (ورزشهای انعطافی و

پسرها می توانند روی شرکت کردن دخترها در فعالیتهای مدرسـه تأثیر داشـته باشـند، دخترها دوست ندارند توجه دیگران را به خود جلب کنند و اغلب از كلاسهاى تربيتبدني و فعاليتهايي اجتناب ميكنند که مستلزم حضور نزدیک با همراه پسران است. بسیاری از دختران فعالیتهایی را ترجیح میدهند که به آنها اجازه می دهد با هم (از جنس خودشان) کار کنند و پیشرفت کنند و یا در یک تیم برای به انجام رساندن اهدافشان تلاش کنند. همان گونه که با حضور در فعالیتهای رقابتی شخِصی از قبيل تست سلامت مخالفت ورزيدند.

مدرسه مکانی برای ارتقا فعالیت بدنی

کودکان شش ساعت در هر روز و حدود ۴۰ هفته از سال را

از: نِتبال ٔ ۱۸ ٪، شــنا ۱۶ ٪، تَنْيِس ۸٪، بســکتبال ۶٪ و ورزش کشّتی ۴٪.

بر طبق گفتهٔ والدین، ۳۲ درصد از کودکان ۵ ساله، ۶۹ درصد از ۱۱ ساله ها و ۵۸ درصد از نوجوانان ۱۴ ساله در این ورزشهای سازماندهی شده شرکت می کنند. با وجود این میزان شرکت کننده در ورزش، بررسی هایی که در ۱۹۹۷ انجام گرفت نشان داد که کمتر از ۴۰ درصد از کودکان مورد بررسی در مهارتهای حرکتی بنیادی اعیم از دویدن، گرفتن، ضربهزدن، لگد زدن و پرتاب کردن ماهر بودند. به علاوه، بعید از زمان مدرسه آنها به فعالیتهای کم تحرکی مثل تماشای تلویزیون و و استفاده از کامپیوتر و اینترنت می پرداختند. تحقیقاتی روی دختران استرالیایی در ۳ مدرسهٔ ابتدایی نشان داد که بازی و دوچرخه سواری رایج ترین فعالیت جسمانی در میان آنهاست. بیش تر از ۷۵ درصد از کودکان بعد از ساعات مدرسه علاوه بیش تر از ۷۵ درصد از کودکان بعد از ساعات مدرسه علاوه اعم از فعالیتهای جسمانی دیگری اعم از فعالیتهای جسمانی دیگری

رفت و آمد فعالانه به مدرسه

یک فعالیت بدنی مناسب برای بسیاری از کودکان رفتوآمد فعالات به مدرسه است که عمدتاً به صورت پیاده روی و دوچرخه سواری انجام می شود. با وجود این مانعی عمومی بر سر این فرصت وجود دارد که عبارت است از مسافرت و رفتوآمد با ماشین. متأسفانه، از ۶۰ درصد کودکان تحت نظر در پُرت و ملبورن با ماشین به مدرسه می روند، در حالی که ۳۱ درصد در مسابهی از رفتوآمد به مدرسه در امریکای شمالی و اروپا گواه مشابهی از رفتوآمد به مدرسه در امریکای شمالی و اروپا گواه بر این مورد است. در امریکا، نظارت بر رفتوآمد نشان داد که حدود ۵۰ درصد از بچههای ۵-۱۵ ساله با ماشین به مدرسه رفتوآمد می کنند. در حالی که حدود ۳۰ درصد با اتوبوس و تنها رفتوآمد به مدرسه می روند. تحقیق دیگری در امریکا نشان داد که ۲ درصد از کودکان فاصلهٔ ۱ مایلی یا کم تر را تا نشان داد که ۲۶ درصد از کودکان فاصلهٔ ۱ مایلی یا کم تر را تا مدرسه نیز با ماشین می روند.

تحقیقات انجام شده در کانادا، نتایج مشابهی را درخصوص بیش از نیمی از دانش آموزانی نشان داد که پرسشنامه را کامل کردند که آنها با ماشین به مدرسه می روند. در تحقیق دیگری ا ۸۲ درصد از کودکان زیر ۱۱ سال مسیر رفتن به مدرسه را با ماشین طی می کردند. در ایالت کینگدوم رفت و آمد بچهها به مدرسه با ماشین از ۱۶ درصد در سال ۱۹۸۵ به ۲۹ درصد در سال ۱۹۹۵ هرایش یافت در جالی که ۷۴ درصد از بچهها در سال ۱۹۹۵ درصد از بچهها

مسافت کم تر از ۲ کیلومتر را طی می کردند.

جالب تـر آن کـه در تحقیقـی که برای گزینـش برتری حالتِهای رَفتوآمد به مدرسـهٔ ارزیابی شـد، کودکان عمدتاً پَیادهروی یا دوچرخهسواری را تا مدرسه ترجیح میدادند. در استرالیا، تحقیقات نشان داد که بیش از ۷۷ درصد از بچهها با ماشــین به مدرســه میروند که این رقم بالغ بر ۱۳ درصد بین سالهای ۱۹۹۸ تا ۱۹۸۶ افزایش یافته است. در کانبرا بچههای کمتری (۸-۹ ساله) نسبت به نسل پیش از خود اجازه دارند پیاده یا با دوچرخه به مدرسه بروند. بچههای کوچکتر بیش تر با ماشین به مدرسه برده می شوند. به پسرها نیز نسبت به دخترها بیش تر اجازهٔ پیادهروی یا دوچرخهسواری تا مدرسه داده می شود. بچههایی که پیاده یا با دوچرخه به مدرسه میروند، مدرسهٔ آنها در نزدیکی آنها قرار داشت. درحالی که خانوادههای ساکن در مناطق مرفه تمایل داشتند، بچههای خود را با ماشین به مدرسه بفرستند. تحقیقات به این نکته اشاره دارد که پیادهروی و دوچرخهسواری نسبتبه استفاده از ماشین کمتر جذاب است. به همین علت بدون تثبیت فرهنگ دوچرخهسواری و پیادهروی در مدارس سطوح استفاده از آنها به طـور متناوب کاهش می یابد. تحقیقی بر روی ۲۴۸ کودک کلاس پنجم در ۴ مدرسه نشان داد که استفاده از وسایل موتوری، با حدود ۶۷ درصد، شکل رایجتری از رفتوآمد به

بعد از وسایل موتوری، پیادهروی با ۱۹/۸ درصد و دوچرخهسواری با ۴/۴ درصد قرار داشت. به طور چشمگیری اکثر دخترها با ماشین به مدرسه برده می شوند. در امریکا، انگلستان و کانادا سرعت استفاده از ماشین برای رسیدن به مدرسه ۵ دقیقه یا کمتر بوده است. به طور حیرت آور ۵۴ درصد از والدین وقتی بچه بودند، پیاده به مدرسه می رفتند و تنها ۱/۶ از والدین وقتی بچه بودند، پیاده به مدرسه می رفتند و تنها ۱/۶ دانش آموز کلاس ۴۹/۷) بچههایی که پیاده به مدرسه می رفتند دانش آموز کلاس ۴۹/۷) بچههایی که پیاده به مدرسه می رفتند مدرسه می وزش در راه می مدرسه می رفتند و هم چنین، بیش تر به بازی و ورزش در راه مدرسه می برداختند. به طور کلی، تأثیر پیاده رفتن به مدرسه بر تعداد گامها نسبت به کسانی که با ماشین به مدرسه می روند، بر تعداد گامها نسبت به کسانی که با ماشین به مدرسه می روند، بر تعداد گام بیش تر در زمان ۳۰–۳۵ دقیقه بوده است. این تحقیقات نشان می دهد که پیاده رفتن به مدرسه راهی مؤثر برای ارتقای سطوح کلی سلامت جسمانی بچههاست.

یے نوشت

1. Trial

۲. نوعی بازی شبیه بسکتبال.

3. Kingdom